

соціально-правового захисту та доступності соціальних послуг тощо), так і надання допомоги особистості в подоланні дезадаптованих якостей і підвищенні здатності вирішувати проблеми та задовольняти потреби (надання необхідної інформації, формування професійних та життєвих навичок, розвиток комунікабельності, сприяння самопізнанню та самовизначенню).

Отже, правильно організована профілактична робота в середовищі дітей і підлітків дає великий загальносоціальний результат, а також зменшує кількість девіацій в молодіжній сфері.

Список використаних джерел:

1. Артюхова І.С. У першому класі – без проблем [Текст] / І.С. Артюхова. – М.: Чисті ставки, 2008. – 32 с.
2. Вокабуляр соціального педагога / упорядкування Л. Письмак. – Київ : « Вид. група « Шкільний світ», 2016. – 104 с. – (Бібліотека « Шкільний світ»).
3. Березін Ф.Б. Психічна і психофізична інтеграція. Несвідоме [текст] / Ф.Б. Березін. – Новочеркаськ: Вид-во УРАО, 2012. – 321 с.
4. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія. / За ред. І.Д. Зверєвої. – К., 2008. – 336 с.
5. Загальна психологія [текст]: навч. посібник для вузів / під ред. В.В. Богословського. – М., 2013. – 182 с.
6. Мардахаєв Л.В. Соціальна педагогіка: Підручник – М.: 2005. – 269 с.
7. Холостова Є.І. Соціальна робота // Навчальний посібник. – М, 2005. – 482 с.

Потлог О.М.

студентка,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ: «ШКОЛА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ»

У сучасних умовах школа виконує нові соціально-педагогічні функції: соціально-виховну, охорони та зміцнення здоров'я учнів у процесі навчання, соціально-педагогічної підтримки сім'ї, соціально-психологічної допомоги дітям та їх батькам, захисту прав дітей; соціально-педагогічної допомоги у життєвому та професійному самовизначенні школярів; соціально-культурній адаптації тощо [5, с. 107].

Сьогодні школа розглядається як відкрита соціальна система, яка включає:

- розширення соціальних контактів школи із сім'єю;
- взаємодію школи із закладами додаткової освіти, культури, іншими соціальними інститутами;
- інтеграцію зусиль педагогів з широким колом громадськості;
- проведення уроків, позаурочних занять за межами школи: у майстернях, лабораторіях, на свіжому повітрі тощо.

У системі соціального виховання можна визначити три взаємопов'язаних напрямки діяльності школи та інших соціальних інститутів:

- передавання (організація) соціального досвіду учням, створення необхідних сприятливих умов для повноцінної самореалізації, саморозвитку

особистості, її самоактуалізації у близькому оточенні, самовиховання у напрямку, бажаному для суспільства; активізація усіма суспільними засобами інтелектуального, емоційного, морального, культурного, фізичного та інших напрямків розвитку особистості;

- створення сприятливого середовища в сім'ї та її близькому оточенні, формування у мікросередовищі соціально значущих групових і колективних норм, орієнтацій і цінностей, що є основою сприятливого психологічного клімату, високого емоційного тону, та сприяє збереженню референтної значущості цього оточення для особистості;

- ресоціалізація і соціальна реабілітація, що передбачають комплекс заходів подолання асоціальних відхилень і профілактику правопорушень у дітей, підлітків, молоді, забезпечення соціальної допомоги і захисту дітям, підліткам та молоді з особливими потребами з метою подолання їх соціальної дезадаптації і включення в життя [5, с. 107].

У рамках шкільної життєдіяльності активно відбувається самозмінна учня – процес та результат усвідомлених, цілеспрямованих зусиль людини, спрямованих на те, щоб стати іншим.

Шкільна життєдіяльність по відношенню до самозміни особистості може характеризуватися як: та, що підтримує позитивні самозміни; та, що гальмує самозміни; та, що провокує деструктивні форми самозміни.

Реалії сучасного життя обумовлюють становлення моделі соціально активної школи, яка не лише надає освітні послуги, організує співпрацю батьків, школи у вирішенні соціальних проблем не лише дітей та молоді, а й членів усього пришкільного соціуму.

Система соціалізації старшокласників складається з двох підсистем: організаційно-методичної діяльності соціального педагога; соціально-педагогічної підсистеми загальноосвітнього закладу. Оскільки функціонування системи соціалізації старшокласників засновано на практичній діяльності соціального педагога, перша підсистема – організаційно-методична діяльність соціального педагога має першочергове та системоутворююче значення. Діяльність соціального педагога пов'язана з реалізацією соціально-педагогічної мети – забезпечення ефективної соціалізації старшокласників. Організаційно-методична діяльність соціального педагога покликана впорядкувати роботу соціальних педагогів, які підпорядковані різним відомствам та спрямована на забезпечення координації керованого процесу соціалізації загальноосвітнього закладу, що являють собою фактори соціалізації старшокласників.

Соціальне середовище як об'єктивне явище впливу на зростаючу особистість реалізує його у двох аспектах: організованому і стихійному, які характеризуються взаємозв'язком і взаємозумовленістю: чим вужча зона організованого впливу (педагогізоване середовище), тим ширшим є простір стихійного формування і розвитку особистості. Завдяки вихованню суспільство має можливість репрезентувати прийнятий ним спосіб життя: норми і правила поведінки, культуру праці, побуту, дозвілля, відносин громадян і держави. Це актуалізує необхідність визначення й запровадження в педагогічну практику умов, які б, з одного боку, забезпечували дієвість виховання, а з іншого, – сприяли успішному перебігу загального соціалізаційного процесу. Важливе місце серед таких умов належить взаємодії сім'ї і школи, яка сприяє узгодженню і взаємопідсиленню виховних впливів, що надходять від батьків і

вчителів як провідних агентів соціалізації школярів. [3, с. 99]. Основним носієм діяльності, тобто суб'єктом соціально-педагогічної діяльності є соціальний педагог. Позиція соціального педагога визначається його підготовкою, соціальним досвідом, мотивацією, соціальним замовленням суспільства, набутим досвідом практичної діяльності, засвоєними соціальними цінностями. Для забезпечення ефективності процесу соціалізації старшокласників соціальний педагог повинен бути безпосереднім організатором соціально-педагогічного процесу в школі, за місцем проживання, виступати в ролі замовника та експерта в соціумі [2, с. 212]. Взаємодія сім'ї і школи має ґрунтуватися на принципах гуманізму, співробітництва, партнерства, нарощування виховних впливів і забезпечувати реальні якісні зміни дитини, батьків, учителів; створювати позитивне соціокультурне середовище, спрямовуватися на виявлення і подолання труднощів, що постають перед дитиною шкільного віку в процесі соціалізації.

Розробка і запровадження педагогічної діагностики як діяльності, спрямованої на визначення рівнів соціалізованості дітей шкільного віку (сукупності показників, що характеризують внутрішній світ особистості, відносини в колективі, ціннісні ставлення до різних сфер життєдіяльності, поведінку), дають змогу виявити наявні недоліки і коригувати їх завдяки прогнозуванню й апробації сукупності педагогічних умов.

Така школа організовує соціально-педагогічну роботу на принципах партнерства, поваги, інтеграції ресурсів соціуму.

Необхідність виконання школою зовсім нових соціально-педагогічних функцій, що обумовлені необхідністю впливу на соціокультурну ситуацію, потребують розвитку соціально-психологічної служби, в складі не лише психолога, а й соціального педагога, серед професійних завдань якого виокремлюються: формування гуманістичних стосунків між вихованцями, учнями й педагогами; охорона та захист прав та інтересів дітей; вивчення особливостей особистості учня та соціальної ситуації розвитку та умов його життєдіяльності; вияв інтересів, потреб, проблем і труднощів дітей та підлітків; створення атмосфери психологічного комфорту для учнів у навчальній та позанавчальній діяльності; організація та координація різних видів позанавчальної діяльності; попередження конфліктів в учнівському середовищі; допомога старшокласників у професійному самовизначенні; орієнтація учнів на здоровий спосіб життя; профілактика правопорушень серед учнівської молоді, робота з учнями «групи ризику»; посередницька діяльність між учнями та адміністрацією; організація взаємодії школи та сім'ї у вихованні дітей, підлітків та старшокласників.

Таким чином соціально-педагогічна місія школи як традиційного соціального інституту і агента соціалізації полягає у забезпеченні прав дитини, формуванні у неї необхідного адаптаційного потенціалу, створенні відповідних умов для її самореалізації, а також мінімізація негативних впливів соціуму на особистість шляхом використання сприятливих факторів соціального оточення.

Список використаних джерел:

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: Навч. посібник. – К. : Логос, 2014. – 134 с.

2. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. – Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: Навч.-метод. посібник. – К.: Либідь, 2013. – 344 с.
3. Гапон Ю.А. Попередні дані про вивчення впливу традицій на соціальне виховання особистості // Рідна школа. – 2014. – № 5. – С. 18-21.
4. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебик С.Р. Соціальна педагогіка / соціальна робота: Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 2015. – 392 с.
5. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебик С.Р. Соціальна педагогіка: Навч. посібник. – К., 20014. – 392 с.
6. Соціальна педагогіка: Навч. посібник / За ред. А.Й.Капської. – К., 2011. – 264 с.
7. Соціальна робота / соціальна педагогіка (понятійно-термінологічний словник) / Під заг. ред. І.Д.Зверевої. – К.: Етносфера, 2014. – 119 с.
8. Чертова К. Соціальне виховання як предмет соціальної педагогіки // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2015. – № 1. – С. 26-29.

Ткачук А.

студентка,

Науковий керівник: Баштовенко О.А.

доцент,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

ФАКТОРИ, ЩО ЗУМОВЛЮЮТЬ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА

В сучасних умовах все глибше постає питання ролі та значення фізичної культури як соціального явища. Появу будь-якого явища зумовлює і регулює розвиток суспільства, його історичні нариси та перспективи майбутнього розвитку. Фізичне виховання є продуктом зародження суспільної формації, в якій воно існує.

Дослідження показали, що найбільш активно впливали на формування соціальних систем фізичного виховання воєнні заходи [1].

По мірі свого розвитку воно набуває нових рис і стає соціальним явищем, яке має культурне, виховне і оздоровче значення і його використовують в політичних і релігійних цілях.

Таким чином, фізична культура представляє собою складне явище в умовах якого сучасне суспільство стає перед нами в якості елементу виховання і соціалізації особистості, формування потреб та в здоровому способі життя.

Розглядаючи фізичне виховання як явище соціальної сфери можна відокремити основні напрямки функціонування:

1. Продуктивна діяльність – узагальнення практичного досвіду, проведення досліджень, здійснення педагогічного процесу фізичного виховання. Задовольняє потребу в знаннях про процес фізичного виховання.

6. Фізичне виховання задовольняє потребу людини і суспільства в укріпленні здоров'я, підготовки до життєдіяльності і організації свого вільного часу.

7. Спорт – задовольняє потреби максимального вдосконалення фізичних можливостей та необхідних потреб для людини.